Do druku nr 3150

RADA DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO

DOB.WOKRiZ.6613.82.2026
Warszawa, 16 października 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-III.020.330.4.2026
Data wpływu 20.X.26r.

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z podjęciem przez Radę Działalności Pożytku Publicznego uchwały nr 242 z dnia 28 września 2026 r. w sprawie finansowania organizacji pozarządowych ze środków publicznych w 2027 roku oraz koniecznych zmian w polityce rządu wobec organizacji pozarządowych, przekazujemy ją Panu Marszałkowi w załączeniu.

Przedmiotowa uchwała zawiera stanowisko Rady wobec rozwiązań przewidzianych w projekcie ustawy budżetowej na 2027 r. oraz kierunków polityki państwa dotyczących wspierania społeczeństwa obywatelskiego. Rada wyraża w niej zaniepokojenie planowanym ograniczeniem finansowania organizacji pozarządowych, wskazując na możliwe konsekwencje dla ciągłości realizacji działań społecznych, rozwoju instytucjonalnego organizacji oraz ich zdolności do reagowania na sytuacje kryzysowe.

Mając na uwadze wagę problematyki będącej przedmiotem uchwały oraz jej znaczenie dla realizacji zadań publicznych we współpracy z organizacjami pozarządowymi, zwracamy się z uprzejmą prośbą o zapoznanie się z treścią uchwały i przekazanie jej właściwym komisjom i podkomisjom Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej..

Z wyrazami szacunku

Maciej Kunysz
Michał Braun
Współprzewodniczący Rady Działalności Pożytku Publicznego
/dokument podpisany elektronicznie/

Załącznik:
Uchwała nr 242 Rady Działalności Pożytku Publicznego z dnia 28 września 2026 roku z dnia 28 września 2026 r. w sprawie finansowania organizacji pozarządowych ze środków publicznych w 2027 roku oraz koniecznych zmian w polityce rządu wobec organizacji pozarządowych.

Dokument podpisany przez Michał Braun
Data: 2026.10.18 22:10:02 CEST

Maciej Dawid Kunysz

Elektronicznie podpisany przez Maciej Dawid Kunysz
DN: givenName=Maciej Dawid, c=PL, serialNumber=PNOPL-79070117130, sn=Kunysz, cn=Maciej Dawid Kunysz
Data: 2026.10.19 15:27:51 +02'00'

Uchwała nr 242

Rady Działalności Pożytku Publicznego

z dnia 28 września 2026 r.

w sprawie finansowania organizacji pozarządowych ze środków publicznych w 2027 roku oraz koniecznych zmian w polityce rządu wobec organizacji pozarządowych.

Na podstawie art. 35 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338 oraz z 2026 r. poz. 1040) oraz § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. poz. 2052) uchwala się, co następuje:

§ 1

Rada Działalności Pożytku Publicznego, kierując się troską o rozwój społeczeństwa obywatelskiego, realizując swoje ustawowe zadania, wyraża głębokie zaniepokojenie i sprzeciw wobec prowadzonej przez Radę Ministrów polityki na rzecz organizacji pozarządowych, w szczególności wyrażonej w ograniczeniu finansowania działalności obywatelskiej i braku realizacji zapowiadanych zmian legislacyjnych.

§ 2

1. Rada Działalności Pożytku Publicznego, zwana dalej „Radą", wyraża sprzeciw wobec ograniczenia finansowania działalności obywatelskiej przewidzianego w projekcie ustawy budżetowej na rok 2027, przyjętym przez Radę Ministrów 28 sierpnia 2026 r., w części dotyczącej Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, zwanego dalej „NIW-CRSO". Rada wzywa Radę Ministrów do zwiększenia środków na wsparcie organizacji pozarządowych w toku prac nad budżetem na 2027 r.
2. Finansowanie organizacji powinno zapewniać ciągłość działań społecznych, rozwój instytucjonalny i zdolność do reagowania na kryzysy. Rada nie akceptuje ograniczania tego wsparcia przy jednoczesnym powiększaniu niewydanego zasobu Funduszu Wsparcia Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ustawowo przeznaczonego na rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

3. Rada apeluje do Rady Ministrów, ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego o zapewnienie w 2027 r. dotacji z budżetu państwa dla NIW-CRSO w wysokości co najmniej 215 000 tys. zł, zgodnej z limitami wynikającymi z programów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego przyjętych przez Radę Ministrów. Rada zauważa, że ograniczenie zakresu realizacji rządowych programów wsparcia społeczeństwa obywatelskiego nastąpiło bez zmiany tych Programów i wymaganych, w takim przypadku, konsultacji.
4. Rada apeluje o zwiększenie wydatków Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w 2027 r. Tak, aby zabezpieczyć pełną realizację Programów oraz środki na dodatkowe zadania zlecone, w tym możliwość realizacji programów takich jak Program Moc Małych Społeczności.
5. Rada wnosi ponadto o przedstawienie, po konsultacji z organizacjami pozarządowymi, harmonogramu uruchomienia w 2027 r. części środków zgromadzonych w Funduszu w poprzednich latach. Zwiększenie wydatków funduszu powinno uzupełniać dotacje budżetowe dla NIW-CRSO i nie może stanowić uzasadnienia ich obniżenia.
6. Rada stoi na stanowisku, że budżet państwa nie powinien finansować swoich potrzeb pożyczkowych, w tym spłaty zobowiązań, ani zapewniać swojej płynności ze środków Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego kosztem budowania potencjału organizacji pozarządowych.
7. Rada zauważa ograniczenie w planie finansowym kwoty środków funduszu przekazywanych NIW-CRSO, przy utrzymaniu dochodów wyższych od wydatków, powoduje narastanie niewydanego zasobu, który następnie może być wykorzystywany przez Ministra Finansów do finansowania potrzeb pożyczkowych państwa.
8. Rada nie akceptuje uzasadniania ograniczeń wsparcia organizacji brakiem pieniędzy przy jednoczesnym utrzymywaniu limitu, który powiększa zasób pozostający w zarządzaniu Ministra Finansów. Rada wzywa Radę Ministrów Ministra Finansów do zapewnienia w 2027 r. pierwszeństwa realizacji ustawowego celu funduszu przed korzyściami z wykorzystania jego środków do finansowania potrzeb budżetu państwa.

9. Rada zwraca uwagę na fakt, że wysiłki włożone w skuteczną reformę działania Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, działania przywracające zaufanie III Sektora oraz ogółu społeczeństwa do systemu wsparcia organizacji pozarządowych mogą w obecnej sytuacji zostać zaprzepaszczone.

§ 3

1. Rada apeluje do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o określenie i zabezpieczenie na 2027 r. wyodrębnionej kwoty na wsparcie organizacji pozarządowych za pośrednictwem NIW-CRSO w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej oraz o ogłoszenie harmonogramu konkursów. Wielkość tej kwoty powinna wynikać z udokumentowanych potrzeb i zadań organizacji, uzgodnionych w dialogu z sektorem.

2. Rada krytycznie ocenia deklarację złożoną przez przedstawiciela MSWiA na posiedzeniu Rady w dniu 18 września 2026 dotyczącą wysokości środków przeznaczonych na wsparcie organizacji pozarządowych poprzez NIW-CRSO. Zaproponowana kwota jest równowartością 0,043 % budżetu MSWiA planowanego na ochronę ludności i obronę cywilną. (10 mln zł z 23,4 mld zł) Stanowi jedynie ułamek środków odpowiadających potrzebom przedstawianym przez organizacje, będące niezbędnym elementem ochrony ludności, a które pokazały swoją siłę i zaangażowanie m. in. w działaniach na granicy polsko-ukraińskiej po rosyjskiej inwazji na Ukrainę czy podczas powodzi na południu Polski.

§ 4

1. Rada wzywa Radę Ministrów do dokonania jak najszybszego wpisu do planu prac rządu drugiej nowelizacji ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ustawa to tak naprawdę pierwsza nowelizacja, która realnie odpowiada na postulaty III Sektora.
2. Rada po raz kolejny wyraża głębokie rozczarowanie tempem prac nad nowelizacją, a także brakiem publikacji rozporządzeń do tzw. małej nowelizacji ustawy pożytkowej.

3. Rada zwraca uwagę, że opóźnienia w publikacji rozporządzeń oznaczają, iż część konkursów na rok 2027 zostanie zorganizowana na dotychczasowych wzorach, a późniejsze, dotyczące tego samego roku - na nowych wzorach. Skutkować to będzie jednoczesną realizacją zadań w oparciu o różne zasady, różne umowy i różne sprawozdania. Sytuacja może negatywnie oddziaływać na organizacje pozarządowe, samorządy i instytucje publiczne.

§ 5

Rada zwraca się do ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, Ministra Finansów i Gospodarki i Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o przedstawienie, w zakresie ich właściwości:

1) stanowiska wobec postulatów Rady wraz z kwotami proponowanych zmian na 2027 r.;
2) porównania wykonania za 2025 r., aktualnego planu na 2026 r. i projektu na 2027 r., z odrębnym wykazaniem dotacji budżetowych, rezerw i środków funduszy celowych;
3) podziału środków NIW-CRSO na poszczególne programy, z rozdzieleniem kontynuacji umów, nowych konkursów i kosztów obsługi oraz oceną wpływu zmian na liczbę wspieranych organizacji;
4) uzasadnienia poziomu wydatków Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego i planowanego stanu jego środków na koniec 2027 r., wraz z dokumentami dotyczącymi ustalenia kwoty przekazywanej NIW-CRSO, w tym stanowiskiem Ministra Finansów, przesłankami ograniczenia tej kwoty oraz wyliczeniem wpływu limitu na zasób dostępny temu ministrowi do finansowania potrzeb pożyczkowych państwa;
5) propozycji rozwiązań zapobiegających podporządkowaniu realizacji ustawowego celu funduszu korzyściom płynnościowym budżetu państwa, z zapewnieniem jawności decyzji o ograniczaniu wydatków i udziału Rady w ocenie ich skutków dla organizacji oraz odbiorców ich działań.

§ 6

Rada apeluje do właściwych ministrów i pozostałych dysponentów środków publicznych o ustalenie alokacji na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe w 2027 r. z uwzględnieniem rzeczywistych kosztów tych zadań, w tym niezbędnych kosztów organizacyjnych. Rada wnosi o terminowe ogłoszenie konkursów, zapewnienie ciągłości finansowania i takie ustalenie terminów wypłat, aby organizacje nie były zmuszane do przejściowego finansowania zadań publicznych z własnych środków.

§ 7

Rada wnosi o przekazanie niniejszej uchwały Prezesowi Rady Ministrów, Przewodniczącemu Komitetu do spraw Pożytku Publicznego oraz adresatom wymienionym w § 5 oraz właściwym komisjom Sejmu i Senatu, a także przedstawienie Radzie otrzymanych odpowiedzi. Rada wnosi o publikację uchwały i odpowiedzi na stronie podmiotowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

§ 8

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Współprzewodniczący
Rady Działalności Pożytku Publicznego
Michał Braun
Maciej Kunysz

Maciej Dawid Kunysz

Elektronicznie podpisany przez Maciej Dawid Kunysz
DN: givenName=Maciej Dawid, c=PL, serialNumber=PNOPL-79070117130, sn=Kunysz, cn=Maciej Dawid Kunysz
Data: 2026.09.28 17:21:08 +02'00'

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez Michał Braun
Data: 2026.09.28 19:20:12 CEST

Uzasadnienie

1. Cel stanowiska Rady

Uchwała dotyczy rozstrzygnięć finansowych na 2027 r. Jej celem jest zwiększenie dostępności środków dla organizacji pozarządowych oraz zapewnienie ciągłości działań społecznych. Podstawą oceny są opublikowany projekt budżetu na 2027 r., ustawa budżetowa na 2026 r. i roczne wykonanie za 2025 r. Kwoty historyczne i planowane zostały rozdzielone. [1–3]

2. Zmniejszenie finansowania NIW

Kategoria w mln zł	2025 wykonanie	2027 projekt	Zmiana
Dotacje budżetowe dla NIW-CRSO	280,499	174,649	−37,7%
Wydatki NIW-CRSO ogółem	335,507	227,548	−32,2%
Środki NIW-CRSO dla innych podmiotów	302,645	196,372	−35,1%

Planowane środki dla innych podmiotów są niższe od wykonania 2025 r. o 106,273 mln zł. Jest to istotne ograniczenie skali wsparcia. Jego dokładne przełożenie na liczbę organizacji zależy od podziału na programy, wielkości dotacji i zobowiązań wieloletnich. Dlatego uchwała wymaga przedstawienia oceny skutków, bez przypisywania wszystkim konkursom identycznej redukcji. [1–2]

Rok 2025 był okresem wyższego finansowania po zwiększeniu planu w ciągu roku. Z tego względu minimalny postulat w § 2 odniesiono do puli przewidzianej ustawą na 2026 r.: 189,835 mln zł dotacji w planie NIW-CRSO oraz 40 mln zł rezerwy na programy Moc Małych Społeczności i Polski Inkubator Rzemiosła. Suma 229,835 mln zł

przewyższa projektowaną dotację na 2027 r. o 55,186 mln zł. Nie jest to kwota wykonania 2026 r. [1, 3]

3. Wykorzystanie środków Funduszu zgodnie z jego celem

Projekt planu FWRSo na 2027 r. przewiduje 129,492 mln zł środków na początek roku, 84,380 mln zł dochodów oraz 52,393 mln zł wydatków. W tej ostatniej kwocie 52,383 mln zł stanowią środki przekazywane do NIW-CRSO, a 0,010 mln zł wydatki własne funduszu. Na koniec roku zasób ma wzrosnąć do 161,479 mln zł, tj. o 31,987 mln zł. Projekt przewiduje wykazanie końcowego zasobu jako wolnych środków przekazanych w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów. [1]

Fundusz ma ustawowo określony cel wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Rada ocenia jako nieuzasadnione społecznie utrzymywanie planu, który zwiększa niewydany zasób, podczas gdy ograniczana jest skala wsparcia organizacji. Postulat z § 3 ust. 1 zatrzymałby dalsze powiększanie tego zasobu przy dochodach przyjętych w projekcie. Odrębny postulat dotyczy uruchomienia części środków nagromadzonych wcześniej. Zwiększenie wydatków wymaga odpowiedniej zmiany planu funduszu. [1, 5]

4. Uzasadnienie finansowania zadań i źródła danych

4.1. Finansowanie ochrony ludności

Publicznie udostępniona tabela uzgodnień projektu Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2027–2031 wskazuje, że MSWiA nie uwzględniło postulatów określenia kwoty lub zapewnienia stałego finansowania organizacji za pośrednictwem NIW-CRSO. Dla organizacji przygotowujących działania na 2027 r. oznacza to brak pewnej podstawy planowania. Właśnie dlatego uchwała domaga się określonej alokacji i harmonogramu. [4]

Państwo oczekujące od organizacji gotowości do działania w sytuacjach kryzysowych powinno finansować przygotowanie tej gotowości. Dotyczy to szkoleń, koordynacji wolontariatu, współpracy lokalnej i utrzymania zdolności organizacyjnych. Środki na te zadania powinny zwiększać łączne wsparcie sektora, a nie zastępować finansowanie jego pozostałych funkcji społecznych.

4.2. Zakres danych i znaczenie postulatów

Dane NIW-CRSO nie stanowią sumy całego finansowania organizacji pozarządowych przez państwo. Uzasadniają ocenę zmian w tym mechanizmie wsparcia. Postulaty skierowane do pozostałych dysponentów dotyczą sposobu ustalania i przekazywania środków w 2027 r.; nie opierają się na założeniu, że w każdym resorcie występuje jednakowa obniżka.

Kwoty wskazane w § 2 i § 3 są postulatami Rady. Nie należy ich odczytywać jako już przyznanych środków. Ich realizacja wymaga zmian w projekcie budżetu i planie funduszu oraz odpowiedniego podziału dodatkowych środków. Termin 14 dni służy przedstawieniu odpowiedzi w toku prac budżetowych, tak aby stanowisko sektora mogło wpłynąć na rozstrzygnięcia dotyczące 2027 r.

5. Dokumenty źródłowe

[1] MF Projekt ustawy budżetowej na 2027 rok

Wersja przyjęta 28.08.2026 r. Załącznik nr 11, tabela 7, część B, s. 11/34–35; załącznik nr 13, tabela 34, części A–C i E, s. 13/90–91.

[2] MF Sprawozdanie roczne za 2025 rok

Tom I, tabela 2 NIW, część B, s. 11/7–8, kolumna wykonania.

[3] MF Ustawa budżetowa na 2026 rok

Plan NIW-CRSO w załączniku nr 11 oraz część 83, poz. 70 załącznika nr 2. Z rezerwy 43 mln zł dla NIW uwzględniono 40 mln zł; pozostałe 3 mln zł dotyczą Jamboree.

[4] MSWiA Projekt Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej

Materiały opublikowane 19.08.2026 r., strona zaktualizowana 08.09.2026 r. Tabela uwag – uzgodnienia: odpowiedzi na postulaty Przewodniczącego Komitetu i RDPP dotyczące środków dla NIW.

[5] Ustawa o grach hazardowych

Art. 88a ustawy z 19.11.2009 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 595, z późn. zm.): status i cele FWRSo.

[6] Ustawa o finansach publicznych

Art. 29 ust. 6, 9–10 i 12–16 oraz art. 78c–78e ustawy z 27.08.2009 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.): plan finansowy funduszu i jego zmiany, udział Ministra Finansów oraz przyjmowanie wolnych środków w zarządzanie, ich zwrot i oprocentowanie. Tekst ujednolicony Kancelarii Sejmu z 03.08.2026 r., s. 24–26 i 75–76.

Podstawa kompetencyjna: art. 35 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; tryb działania Rady: § 10 rozporządzenia z 24 października 2018 r. Stan źródeł: 27 września 2026 r.